

ಕಲೆ - ವ್ಯಾಪಾರದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ

ಸಿನಿಮಾ ಎಂದರೆ ಬರೀ
ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ. ಅದು
ಸೃಜನಶೀಲ ಕಲೆಯೂ
ಹೌದು. 'ಡಬ್ಬಿಂಗ್
ಬೇಡವೆನ್ನುವುದು
ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು
ಕಸಿದುಕೊಂಡಂತೆ, ಕನ್ನಡ
ಬಾರದವರನ್ನು
ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚಿಸಿದಂತೆ
ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ
ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ'
ಎನ್ನುವ ವಾದ
ಅತಿರೇಕದ್ದು.

ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ 'ಭಾರತೀಯ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಆಯೋಗ' ದಂಡ ವಿಧಿಸಿರುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಪರವಾದ ವಾದಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಜಯ ಹಾಗೂ ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ವಿರೋಧಿಗಳಿಗಾದ ಸೋಲು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಬೇಕು - ಬೇಡ ಎನ್ನುವ ಚರ್ಚೆಯ ಹೊಸ ಆವೃತ್ತಿ ಶುರುವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಚರ್ಚೆ ಬೇಕು ಅಥವಾ ಬೇಡ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಳವಾಗಿಲ್ಲ. ಚಲನಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಲೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಂಬಿರುವ ಒಂದು ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಸಿನಿಮಾವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿನ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ನೋಡಬೇಕಿದೆ.

1930ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ರೂಪಿಸುವ ಕನಸು ಹೊತ್ತ ಆರ್. ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್ ಕೆಲವು ಉದ್ಯಮಿಗಳನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ 'ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡುವ ಬದಲು ಕಲ್ಲು, ಕಬ್ಬಿಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಲೇಸು' ಎನ್ನುವ ಉತ್ತರ ದೊರೆತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯಲ್ಲಿ - ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ವಾಕ್ಚಿತ್ರ 'ಸತಿ ಸುಲೋಚನಾ' (1934) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಾ ಚಮನ್‌ಲಾಲ್ ಡುಂಗಾಜಿ 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು' ಎನ್ನುವ ತುಡಿತದಿಂದಾಗಿ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. 'ನುಡಿ ಕಾಣಿಕೆ' ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಚಿತ್ರ ಪರಂಪರೆ ಇಂದಿಗೂ ಬಹುತೇಕ ಅದೇ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಗುಬ್ಬಿವೀರಣ್ಣ, ನಾಗೇಂದ್ರರಾವ್, ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯ್ಡು, ರಾಜಕುಮಾರ್, ಪಂತುಲು, ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಪಂಡರಿಬಾಯಿ, ಗಿರೀಶ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ ಮುಂತಾದವರು ಸಿನಿಮಾದ ಚೌಕಟ್ಟು ಮೀರಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಪಕಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಬೇಡವೆನ್ನುವುದು ಗ್ರಾಹಕರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಂತೆ, ಕನ್ನಡ ಬಾರದವರನ್ನು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ವಂಚಿಸಿದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದಂತೆ ಎನ್ನುವ ವಾದಗಳಿವೆ. ಇವು ಅತಿರೇಕದ ವಾದಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ತಮಗೆ ಒಗ್ಗದ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಹೊಂದಿರುವ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ಹಾಗೂ ಅವರ ದೇಶಪ್ರೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಕರವಾದ ಮಾತುಗಳೂ ಹೌದು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಪಾಲಿಗೆ ಡಬ್ಬಿಂಗ್‌ನಿಂದ ಜ್ಞಾನದ ಕಿಟಕಿಗಳು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಇರುವ ತೆಲುಗು-ತಮಿಳು-ಮಲೆಯಾಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜನರು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಮೂಲ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಮೂಲಕ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶವೊಂದು ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಅರೆಬರೆ ತೆಲುಗನ್ನೋ ಹಿಂದಿಯನ್ನೋ ಕಲಿತಿರುವುದಕ್ಕೆ, ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಶಾಲೆಗಳಂತೆ ಪರಿಣಮಿಸಿರುವುದೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದ ಕಿಟಕಿಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ನಿಜವಾದ ಹಂಬಲ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕಿಂತಲೂ, ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆಗಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ 'ಡಬ್' ಆಗಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವಕಾಶವಾದಿತ್ತನ.

ಪ್ರಮುಖ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಆಭರಣ ಮಳಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಜಾಹೀರಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಭಾಷಾ ನಟನಟಿಯರು ಕನ್ನಡದ ಮನೆಮನೆಗಳನ್ನು ತಲುಪಿರುವುದು ವರ್ತಮಾನ. ಈ ಸುಸುಳುವಿಕೆ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲೂ ಆದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಭಾಷಾ ರೂಪಕಗಳೇ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. "ಕುಲಗೆಟ್ಟು ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಹಿಂದಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಂವಾದ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳೆಂದು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳ ಹಾವಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟದಿದ್ದರೆ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಗಳು ಹೇಳಹೆಸರಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ" ಎಂದು ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಆತಂಕ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹದ್ದು.

ಡಬ್ಬಿಂಗ್, ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅನ್ನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಡಬ್ಬಿಂಗ್‌ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದರಿಂದಾಗಿ ಏನಿಲ್ಲ ನಾಶವಾಯಿತು ಎಂದು ಪಟ್ಟಿ ಮುಂದಿಡುವವರು, ಆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಪರ ವಕಾಲತ್ತುದಾರರಿಗೆ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮುಖ್ಯವೆನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು, ನೈತಿಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಲ್ಲ. ನೈತಿಕತೆಯಿಲ್ಲದ ಹಕ್ಕುತ್ವಯ ಸ್ಪರ್ಧೆವೂ ಹೌದು, ಅವಮಾನವೀಯವೂ ಹೌದು. "ಸಿನಿಮಾ ಒಂದು ವ್ಯವಹಾರ, ಸಂಪಾದನೆಯೇ ಅದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ನಿಜವಾದರೂ ಅದು ಕಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಕಲೆ, ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಸಮರಸ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಒಂದಕ್ಕಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ತ್ಯಾಗ ಆಗಬಾರದು. ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಜನ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ಕಲಾವಿದರನ್ನೇ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಚಿತ್ರ ತೆಗೆಯಲಿ. ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳು ಬಡವಾಗಿರಬಹುದು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಡವ - ಶ್ರೀಮಂತರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಬಾಳಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೇ? ಹಾಗೆಯೇ ಇದೂ ಸಹ" ಎಂದು ಡಬ್ಬಿಂಗ್ ಕುರಿತು ರಾಜಕುಮಾರ್ ಆಡಿದ ಮಾತು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹದ್ದು.

■ ರಘುನಾಥ ಚ.ಹ.

ಈಶ್ವರ್